

Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Mieście Świdwin na lata 2011-2015

Wstęp

Skuteczne przeciwdziałanie przemocy w rodzinie wymaga współpracy różnych służb. Wdrażanie w życie „Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie” jest gwarancją zintegrowanych działań profilaktycznych, interwencyjnych i pomocowych w tym zakresie.

Podstawą prawną działań związanych z przeciwdziałaniem przemocy jest:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku (Dz. U. nr 78, poz. 483 ze zm.). Rozdział drugi pt. „Wolność, Prawa i Obowiązki Człowieka i Obywatela” reguluje zasady zapewniające każdemu nietykalność osobistą i cielesną oraz stawia na ich straży władze publiczne przyznając prawo obywatelowi żądania od organów władzy publicznej szczególnej ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją.
- Ustawa z dnia 26 października z 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2007 r., Nr 70, poz. 473 ze zm.),
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005r., Nr 180 poz. 1493).
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009r., Nr 175, poz 1362 ze zm.).

Według polskich regulacji prawnych przemoc wobec najbliższych jest przestępstwem ściganym z urzędu (art. 207 k.k). Wszystkie instytucje państwowe i samorządowe, które w związku ze swoją działalnością dowiedziały się o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu są zobowiązane niezwłocznie poinformować o tym prokuraturę lub policję. Zaniechanie tego obowiązku może skutkować odpowiedzialnością karną. Każdy kto poweźmie informację o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu ma społeczny obowiązek poinformować o tym prokuratora lub policję.

CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA PRZEMOCY

Zjawisko przemocy w rodzinie jest różnie definiowane, najprościej można o nim powiedzieć, iż jest to zamierzone i wykorzystujące przewagę sił działanie, skierowane przeciw członkowi rodziny, które narusza prawa i dobra osobiste, powodując cierpienie i szkody. Zamiennie przemoc w rodzinie nazywana jest też przemocą domową.

Art. 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy, definiuje ją nieco szerzej: „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób (członków rodziny) w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo

utrąty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy”.

W ostatnim dziesięcioleciu przemoc w rodzinie pozostaje w szerokim zainteresowaniu instytucji i organizacji pomocowych, władz samorządowych, służby zdrowia, wymiaru sprawiedliwości, a także organów ścigania. Jest to zjawisko, na które należy spojrzeć z kilku perspektyw – psychologicznej, prawnej, społecznej, a także moralnej. Pomimo że przemoc domowa jest problemem trudnym do zdiagnozowania, to zdaniem specjalistów w tej dziedzinie rozmiary i szkodliwość zjawisk związanych z przemocą w rodzinie wskazują, że jest to jeden ze szczególnie ważnych problemów społecznych w Polsce.

Najczęściej identyfikowanymi ofiarami przemocy domowej są kobiety i dzieci, ale także osoby starsze i niepełnosprawne. Zjawisko przemocy nie jest jednoznaczne, wyróżnia się kilka rodzajów przemocy (psychiczna, fizyczna, seksualna, ekonomiczna, zaniedbanie), a każdy z nich ma swoje charakterystyczne wyznaczniki. Natomiast na pewno łączy je to, że każda forma przemocy powoduje ból, cierpienie, narusza prawa i dobra osobiste ofiary i jest intencjonalna.

Osobom dotkniętym przemocą konieczne jest udzielenie pomocy w formie poradnictwa psychologicznego, prawnego oraz socjalnego. Należy więc stworzyć odpowiednie warunki umożliwiające objęcie takim wsparciem.

SKALA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE NA TERENIE MIASTA ŚWIDWIN

Z przeprowadzonej w pierwszej połowie 2010r. Diagnozy Lokalnych Zagrożeń Społecznych na terenie miasta Świdwin, wynika, że problem przemocy domowej istnieje. Liczbowe wyniki Komendy Powiatowej Policji w Świdwinie przedstawiają łącznie 321 interwencji w 2009r., w tym 23 dotyczące przemocy w rodzinie, które w efekcie wskazują na 39 ofiar przemocy domowej. Ogólna liczba ujawnionych sprawców przemocy wynosi 23, z czego 19-stu z nich w momencie aktu przemocy była pod wpływem alkoholu. Choć alkoholizm nie jest nieodłącznym elementem zjawiska przemocy, to jednak powyższa liczba wskazuje na wysoką korelację spożycia alkoholu bądź uzależnienia od alkoholu, a stosowaniem przemocy wobec najbliższych.

Spośród 100 przypadkowych, dorosłych respondentów wybranych do badań, połowa z nich zadeklarowała, że zna osoby w swoim otoczeniu, które doświadczają przemocy domowej. Skala zjawiska zapewne nie jest pełna, zważywszy na fakt, że wiele z przypadków przemocy domowej w ogóle nie zostaje ujawnionych. Połowa respondentów wykazała wiedzę odnośnie miejsc/instytucji gdzie należy się zgłosić w przypadku wiadomości o osobie, która jest ofiarą przemocy. Optymistycznym zjawiskiem jest zdecydowana większość, bo aż 84% badanych, którzy twierdzą, że nie ma żadnych okoliczności, które mogłyby usprawiedliwić stosowanie przemocy. Mieszkańcy Świdwina nie uznają także stosowania kar fizycznych wobec dzieci za dobrą metodę wychowawczą, są przeciwni jej stosowaniu. Także większość z nich opowiedziała się za słusnością wprowadzenia prawnego zakazu bicia dzieci.

Badaniom poddano także uczniów świdwińskich szkół podstawowych (82 uczniów), gimnazjum (90 uczniów) i szkół ponadgimnazjalnych (74 uczniów). Jednym z głównych pytań skierowanym do uczniów była kwestia tego jak czują się na terenie szkoły, pozwalająca ocenić w jakim stopniu uczniowie postrzegają szkołę jako środowisko im przyjazne. Uzyskane wyniki wskazują, że 2/3 uczniów ze wszystkich grup wiekowych uznaje szkołę jako miejsce, w którym czuje się dobrze. Nieznacznie odsetek ten zmniejsza się wraz ze wzrostem wieku uczniów. Na samopoczucie uczniów w szkołach znacząco wpływa postawa nauczycieli wobec swoich wychowanków. Uczniowie gimnazjum oraz szkół ponadgimnazjalnych wskazują, że nauczyciele ujawniają swoją niechęć w stosunku

do uczniów osiągających słabsze wyniki w nauce.

Większość badanych uczniów wydaje się czuć bezpiecznie w środowisku szkolnym. Niewielki odsetek uczniów gimnazjalnych (11,2%) oraz (12,2%) uczniów szkół ponadgimnazjalnych uznało, że szkoła jest dla nich miejscem raczej niebezpiecznym bądź bardzo niebezpiecznym. Na bardzo częsty i częsty kontakt ze zjawiskiem przemocy na terenie szkoły wskazało 30,4% uczniów szkół podstawowych, 31,5% gimnazjalistów oraz 24,4% uczniów ponadgimnazjalnych. Odsetek uczniów będących ofiarami przemocy fizycznej sytuje się na poziomie 30% natomiast w odniesieniu do przemocy psychicznej wynosi 50%. Niepokojącym jest odsetek gimnazjalistów – 32,2%, którzy deklarują, że nie zareagowaliby na akt przemocy dokonywany w ich obecności; choć trudno stwierdzić czy taka postawa jest wynikiem lęku, czy też obojętności wobec zjawiska przemocy.

Wyniki te wskazują, że jednak zjawisko przemocy jest rozpowszechnione w świdwińskich placówkach oświatowych, wskazując jednocześnie na kierunki działań profilaktycznych.

ZASOBY RZECZOWE REALIZACJI PROGRAMU

Zadania Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie realizowane będą we współpracy z:

- placówkami lecznictwa odwykowego – Poradnia Uzależnień w Świdwinie,
- organizacjami pozarządowymi, które poprzez swoją działalność zajmują się zjawiskiem przemocy w rodzinie,
- Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Świdwinie,
- Komendą Powiatową Policji w Świdwinie,
- placówkami oświatowymi,
- Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Świdwinie,
- Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Świdwinie.

CELE SZCZEGÓŁOWE PROGRAMU:

- I. **Podniesienie świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie i instytucjach udzielających specjalistycznej pomocy, realizowane poprzez:**
 - 1) edukację i podnoszenie wrażliwości i świadomości społecznej o zjawisku przemocy,
 - 2) dystrybucję ulotek, broszur, plakatów, dotyczących zjawiska przemocy oraz informacji o instytucjach pomocowych na terenie Miasta Świdwin,
 - 3) współpracę z mediami, prasą lokalną w zakresie propagowania informacji o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
 - 4) udział w ogólnopolskich kampaniach na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
 - 5) prowadzenie profilaktyki dotyczącej zjawiska przemocy w placówkach oświatowych – warsztaty nabywania umiejętności społecznych, radzenia sobie w sytuacjach konfliktowych, stresowych, propagowanie zachowań asertywnych.
- II. **Zmniejszenie negatywnych skutków przemocy u osób, które są uwiękane w przemoc w rodzinie, poprzez:**
 - 1) prowadzenie poradnictwa prawnego i psychospołecznego w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez konsultacje w Punkcie Informacyjno-Konsultacyjnym,
 - 2) wsparcie terapeutyczne/psychologiczne indywidualne oraz grupowe dla ofiar

- przemocy za pośrednictwem specjalistów z Poradni Uzależnień w Świdwinie,
- 3) działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą poprzez programy edukacyjno-korekcyjne,
 - 4) zajęcia socjoterapeutyczne w Placówce Wsparcia Dziennego „Chatka Puchatka” w Świdwinie dla dzieci zagrożonych dysfunkcją rodziny, m.in. przemocą domową.

III. Objęcie sprawców przemocy w rodzinie programem korekcyjno-edukacyjnym:

W porozumieniu z Sądem Rejonowym w Białogardzie VII Zamiejscowy Wydział Karny w Świdwinie, na podstawie wydanych wyroków, tworzenie programów korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy domowej.

IV. Usprawnienie przepływu informacji pomiędzy instytucjami i organizacjami zajmującymi się problemem przemocy w rodzinie oraz ujednoczenie procedur postępowania.

- 1) współpraca Komendy Powiatowej Policji w Świdwinie, Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, kuratorów sądowych, Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, pedagogów szkolnych w zakresie działań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie,
- 2) opracowanie strategii działania Zespołu Interdyscyplinarnego w sytuacji powzięcia informacji o przemocy w rodzinie.

DZIAŁALNOŚĆ ZESPOŁU INTERDYSCYPLINARNEGO

Członkowie zespołu zostają powołani przez Burmistrza Miasta Świdwin. W jego skład wchodzi przedstawiciele różnych służb: pomocy społecznej, organów ścigania, służby zdrowia, oświaty. Dobór członków z różnych płaszczyzn zawodowych ma na celu usprawnienie i wzbogacenie pracy w zespole, dzięki kompetencjom jakie posiadają poszczególni jego członkowie. Sposób funkcjonowania oraz powoływania i odwoływania członków zespołu Rada Miasta określa w odrębnej uchwale.

Zespół Interdyscyplinarny realizuje działania określone w Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie, a w szczególności:

- diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie,
- opracowanie strategii działania w rodzinie dotkniętej przemocą,
- podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku,
- inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie,
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach pomocowych w środowisku lokalnym,
- inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie,
- prowadzenie bazy danych oraz statystyk z podejmowanych działań.

Obsługę organizacyjno-techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego zapewnia Kierownik Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świdwinie, który zobowiązany jest również do złożenia rocznego sprawozdania z działalności Zespołu Burmistrzowi Miasta Świdwin.

UZASADNIENIE

Art. 6 ust. 1 i 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 roku (Dz. U. Nr 180 poz. 1493 ze zm.) stanowi, że zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie są realizowane przez organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego. Do zadań własnych gminy należy tworzenie gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

BURMISTRZ MIASTA

mg Jan Owsiak